<u>מבנה המועצה העירונית</u>

מועצת התלמידים והנוער מורכבת מארבעה שלבים: מועצות תלמידים בית-ספריות וגופי נוער, מועצות תלמידים ונוער רשותיות, מועצות תלמידים ונוער מחוזיות ומועצת התלמידים והנוער הארצית. במבנה זה, כל שלב מחויב לשלוח כמות מסוימת של נציגים, שנבחרו באופן דמוקרטי, לשלב הבא. למשל, מועצת תלמידים ונוער מחוזית מחויבת לשלוח מספר מסוים של נציגים נבחרים למועצת התלמידים והנוער הארצית.

כל מועצות התלמידים והנוער מחויבות לפעול בהתאם לתקנון העל. תקנון העל הוא קובץ תקנות ונהלים, המהווים מדד לתפקודה של מועצה תקינה. תקנון העל אושר לראשונה בשנת 1996, ומאז נפתח מחדש לאישור אחת ל-5 שנים. בין היתר, תקנון העל מחייב כל מועצת תלמידים ונוער לערוך ולאשר תקנון, שאינו סותר את תקנון העל, ובין היתר, בו מצויינת הכמות המדויקת של הנציגים הנבחרים אשר על השלב הקודם לשלוח. למשל, בתקנון מועצת התלמידים והנוער המחוזית, מצוין מספר הנציגים שעל כל מועצת תלמידים ונוער רשותית במחוז לשלוח למועצה המחוזית(ציון זה נקרא מפתח נציגות).

מבנה מועצות התלמידים והנוער נקרא 'גלגל המועצות', כאשר כל שלב במבנה מכונה גלגל. כל שלב במבנה המועצות הוא גלגל שניים, וארבעת הגלגלים יחדיו, מסמלים את שיתוף הפעולה בין כל שלבי המועצות ואת העובדה שלא ניתן יהיה לפעול לייצוג הנוער ללא אחד מהשלבים. על סמך מבנה גלגל המועצות, מועצות התלמידים והנוער הן גוף יציג.

<u>מבנה כללי ותפקידה של המועצה</u>

פורום הרחב ביותר אותו יכולה המועצה לכנס נקרא 'מליאה'. מליאת המועצה מאגדת בתוכה את הנציגים הנבחרים ופעילים. פעילים הם חברי מועצה שלא נבחרו, אך קיבלו אישור מהגלגל השולח להיות שותפים לפעילות המועצה, ואין בידם את הזכות לבחור ולהיבחר. למשל, אם אחד הנציגים במועצת התלמידים הבית-ספרית בקש אישור להיות פעיל במועצת התלמידים והנוער העירונית, יהיה הוא חלק ממליאת המועצה, אך לא יהיה בעל הזכות להצביע בישיבותיה, להיבחר לבעל תפקיד או לבחור את בעלי התפקידים.

אחת לשנה, בוחרת המליאה, באופן דמוקרטי, את בעלי תפקידיה, שיהיו חלק ממזכירות המועצה ויהוו את הזרוע הביצועית והמנהלת במועצה. בעלי התפקידים נבחרים לתקופת כהונה בת שנה והם: יושב ראש, סגן יושב ראש/ממלא מקום, דובר, מזכיר כללי, מבקר, יושבי ראש ועדות.

כל מועצה רשאית להוסיף על תפקידים אלה תפקידים נוספים, בהתאם לצרכיה.

מועצות התלמידים הבית-ספריות

מהוות את המגע הישיר של מועצות התלמידים עם קהל בוחריהן- הנוער. אחראיות על ייצוג התלמידים מול הנהלות בתיה"ס ועל העברת המסרים שניתנו על-ידי הדרגים השונים לקהל התלמידים. אחראיות גם על שליחת נציגים למועצה הרשותית.

מועצת תלמידים ונוער מחוזית

קיימות שש מועצות מחוזיות: צפון, חיפה, ירושלים, ת"א, מרכז, דרום. תפקיד המועצות המחוזית הוא קבלת מדיניות אזורית, שהרי לא כל שנכון למחוז חיפה נכון גם למחוז מרכז וההפך. החלוקה למחוזות מבוססת על ההנחה שכל "מנהלה אזורית" (מועצה מחוזית) יודעת מה הכי טוב ומה הכי רלוונטי לאזור שלה מתוך התחשבות בהבדלים התרבותיים, הדמוגרפים ושאר ההבדלים שמבדילים את האזור המסוים מאזורים אחרים. על כן, האחריות של המחוזות היא על האיך? כלומר, על הצבת היעדים וקביעת ה"איך לבצע" את המדיניות הארצית באזור ספציפי. בנוסף, אחראית המועצה המחוזית על תיאום בין מועצות רשותיות במחוזה, כמו גם על העברת המסרים מן הדרג הארצי לדרג הרשותי, על הכשרת נציגים עירוניים ומחוזיים בתוכניות שונות ועל שליחת הנציגים למועצה הארצית.

מנחה מועצת התלמידים והנוער המחוזית הוא מצוות מנהל חברה ונוער במחוז, ואחראי על כלל פעילות המועצות הרשותיות והבית ספריות במחוז.

מועצת התלמידים והנוער הרשותית

מועצת התלמידים והנוער הרשותית מתחלקות למועצות עירוניות ואזוריות. המועצות העירוניות אמונות על התחום הגיאוגרפי של העיר בה הן פועלות ואילו מועצות אזוריות מאגדות בתוכן מספר יישובים, כפרים ו/או קיבוצים. מועצת התלמידים והנוער הרשותיות אמונות על הביצוע. בהיותן של המועצות הרשותיות גופים אוטונומיים במידה רבה, כמו כל חוליה בגלגל המועצות, עליהן לפשט את היעדים המחוזיים והמדיניות הארצית לפעילויות בשטח במסגרת הפעילות מול הרשויות ועל פי סדר העדיפויות של המועצה בכל רשות. בנוסף, אחראית על התיאום בין מועצות התלמידים בבתי הספר ועל שליחת הנציגים למועצה המחוזית.

מנחה מועצת התלמידים הרשותית מחויב לעבור הכשרה ארצית בת 120 שעות, כמופיע באוגדן בעלי התפקידים.

<u>מטרות המועצה</u>

לייצג את כלל בני הנוער במדינת ישראל בפני הגופים הממלכתיים, בפני פורומים של מקבלי החלטות ובפני אמצעי התקשורת. היא מהווה אוזן קשבת לצרכיהם של בני הנוער.

לקדם חינוך לדמוקרטיה, לערכים ולשמירת החוק וקידומו; ליישם ערכים של אזרחות פעילה ודמוקרטית וטיפוח תרבות הנהגה דמוקרטית בקרב בני הנוער.

ליצור שיתוף פעולה בין בני הנוער לבין הגופים הרלוונטיים.

להעלות נושאים הנוגעים לבני הנוער במדינה ולסדר היום הציבורי.

להוות גוף תומך למועצות התלמידים הבית ספרית .

לפעול לצמצום פערים בחברה בעיר ולשוויון הזדמנויות.

לקדם נושאים הנוגעים לבני הנוער.

לפעול בשיתוף עם גופי הנוער בעיר, לרבות תנועות הנוער.

לקדם ולאכוף את אמנת המועצות, תקנון העל והחלטות ועידות מועצות התלמידים והנוער.

לפעול בשקיפות מלאה כלפי קהל הבוחרים ולאפשר נגישות מלאה לכל הפרוטוקולים והדיונים של המועצה.

לשמור על זכויות התלמיד ועל זכויות בני נוער בעבודה.

כל חברי המועצה העירונית שותפים לפעילות ועדות המועצה. לפי תקנון המועצה, על הוועדות להתכנס לפחות פעם אחת בין כל שתי ישיבות מליאה.

שנים עשר העקרונות

בשנת 1996, נכתב תקנון העל, המחייב את כלל מועצות התלמידים והנוער בארץ. התקנון מושתת על שנים עשר עקרונות בסיסיים המאפיינים את פעילותן של מועצות התלמידים והנוער. העקרונות מחייבים כל נציג שנבחר, ומהווים מדד לתפקודם.

נציגי מועצת התלמידים והנוער אינם רשאים לייצג בשם בני הנוער עמדות מפלגתיות בכל פורום שהוא.

העיקרון השנים עשר: דגשים

מועצת התלמידים והנוער היא גוף א-מפלגתי ייצוגי, שנועד לתת מענה לכלל התלמידים ובני הנוער בישראל לאורך שנים. לפיכך, נציגי מועצת התלמידים אינם יכולים לייצג בשם בני הנוער עמדות מפלגתיות.

פעילות החברים במועצת התלמידים והנוער תהא מונעת ממניעים הנוגעים לעניין ותואמים את המנדט שניתן להם על-ידי הבוחרים, לייצג את צרכיהם של בני הנוער.

חברי המועצה אינם רשאים להשתתף במסגרות הפוגעות בעניינים אוניברסליים, ומדירות קבוצות שונות באוכלוסייה, (לדוגמה: זכויות מתנחלים, זכויות למיעוטים, זכויות נשים, אפליה על רקע דתי, עדתי וכד') בשם בני הנוער אותם הם מייצגים.

נבחרי המועצה לא ישתמשו במנדט שניתן להם כמייצגי ציבור התלמידים והנוער לשם רכישת הישגים אישיים-מפלגתיים.

חברי המועצה בעלי תפקידים אינם יכולים, במסגרת המפה הפוליטית הישראלית ובמסגרת המפלגתית להצביע בפריימריז, להיות חברי מרכז מפלגה ולהשפיע מבחינה מפלגתית.

חברי מועצות התלמידים יכולים להשתתף בעצרות וכנסים של מפלגות כפרטים, אך אינם זכאים להשתמש בעובדת היותם מייצגי הנוער והתלמידים ככוח בעצרות אלו או להשתמש בסממנים חיצוניים המזוהים עם המועצה. כמו-כן, אין הם רשאים לנצל את מעמדם והקשרים שלהם למען הצלחת כנסים / עצרות פוליטיים.

נציגי המועצות אינם רשאים להעלות בפעילותם במועצה סוגיות ואירועים הקשורים למפלגה זו או אחרת במסגרת המליאה או במסגרת פעילות כלשהי הקשורה במועצה.

כל התלבטות הקשורה בנושאים רגישים מסוג זה תופנה להתייעצות עם מזכירות מועצת התלמידים והנוער המחוזית או מזכירות מועצת התלמידים והנוער הארצית והוועדה האתית משפטית הארצית.

<u>מועצת התלמידים הבית ספרית</u>

בהיותה הדרג המדיני (מלשון מדיניות) אחראית על המה? כלומר, על קביעת מהן המטרות אשר יובילו את המועצה בהתאם לקווים הכלליים אשר נקבעים בוועידה הארצית. מכאן, אחראית גם על תהליכי הפיקוח והבקרה הארציים בכל התחומים ובעיקר- כפיפות למדיניות הארצית בכל גלגל המועצות. בנוסף, אחראית על התיאום ועל תהליך סיעור המוחות בין המחוזות, כמו גם בין הרשויות במדינה דרך פורום היו"רים הרשותי.

<u>מועצת התלמידים הבית ספרית</u>

מועצת התלמידים בבית הספר נבחרת בבחירות דמוקרטיות, ועליה לייצג את כלל תלמידי בית הספר. הפעילות במועצה מאפשרת התנסות באזרחות פעילה תוך עמידה על זכויות האדם והאזרח. מעורבותה של המועצה בחיי בית הספר מחזקת את קהילת בית הספר כגוף חינוכי. כמו כן, היא מכינה את התלמידים לחיים בחברה דמוקרטית.

<u>להלן שנים עשר העקרונות:</u>

חובה על כל נציג במועצה להיבחר באופן דמוקרטי על ידי הגוף שאותו הוא מייצג, וכהונתו תימשך עד גיוסו לצבא, שירות לאומי או שנת שירות, אך לא יאוחר ממלאות לו 19 שנה או סיום שנת הלימודים בבית הספר התיכון.

חובה על כל מועצה לאפשר לכל הגופים הזכאים להיות מיוצגים בה, לשלוח נציגים למועצה בהתאם למפתח הוגן של נציגות, הנקבע בתקנון המועצה.

חובה על כל מועצה להכין תכנית אב שנתית הנתונה לשינויים תמידיים בהתאם לצו השעה.

חובה על כל מועצה לבחור ביושב ראש אחד ובממלא מקום לתקופת כהונה (קדנציה) בת שנה.

חובה על מועצה להגדיר מראש ובאופן דמוקרטי את דרך בחירת בעלי התפקידים במועצה.

חובה על כל מועצה לקבל את החלטותיה באופן דמוקרטי לפי תקנון המועצה.

חובה על כל מועצה לקבוע את סדרי עבודתה ודרכיה ולקבל על כך את אישור מליאת המועצה.

חובה על כל מועצה לכתוב פרוטוקול ישיבה הכולל נוכחות חברי המועצה, נושאי דיון בישיבה, החלטות שנתקבלו ונימוקיהן, ורישום מדויק של הצבעות, ולהציגו לכל דורש.

חובה על כל מועצה להתכנס באופן סדיר.

חובה על כל מועצה לכתוב תקנון שאינו עומד בסתירה ל"תקנון העל", למעט מקרים שיאושרו בוועדות הבוררות.

חובה על כל מועצה לבחור מבקר באופן דמוקרטי.